

Correctievoorschrift HAVO

2022

tijdvak 2

Nederlands

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*
Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 Correct taalgebruik wordt getoetst bij alle antwoorden van de kandidaat op open vragen.

Voor incorrect taalgebruik worden maximaal 4 scorepunten in mindering gebracht.

Onder incorrect taalgebruik moet worden verstaan: spelfouten en fouten in de zinsbouw inclusief verkeerde woordvolgorde.

Zelfstandig gebruik van bijzinnen (als in: "Omdat ...") dient niet fout te worden gerekend.

In afwijking van het bepaalde onder 5 van de Algemene regels geldt voor incorrect taalgebruik dat elke fout binnen een antwoord op een vraag wel afzonderlijk dient te worden aangerekend.

De fouten voor incorrect taalgebruik dienen los van de inhoudelijke beoordeling te worden geregistreerd en de daarbij behorende aftrekpunten dienen bij de laatste beoordelingscomponent uit het correctievoorschrift te worden genoteerd.

Voor incorrect taalgebruik dient de volgende aftrekgeregeling te worden gehanteerd:

0 fouten	0
1 fout of 2 fouten	1
3 of 4 fouten	2
5 of 6 fouten	3
7 of meer fouten	4

Bij een antwoord op een open vraag waarbij de kandidaat niet hoeft te antwoorden in een volledige zin, wordt niet de grammaticaliteit van het antwoord beoordeeld, maar de spelling wel. De reikwijdte van vakspecifieke regel 1 wordt hiermee voor antwoorden op deze open vragen beperkt.

Bij de beoordeling van de spelling dient uitgegaan te worden van de schrijfwijze volgens de Leidraad bij de Woordenlijst Nederlandse Taal (het Groene Boekje). Deze aftrekgeregeling geldt onverkort voor alle kandidaten.

- 2 Het is de kandidaat niet toegestaan telegramstijl te gebruiken bij vragen waarbij in volledige zinnen moet worden geantwoord. Voor een antwoord dat geheel in telegramstijl is weergegeven, dienen geen scorepunten te worden toegekend.
- 3 Voor alle open vragen met een maximum aantal woorden geldt: indien een kandidaat een vraag herhaalt alvorens hij/zij tot een antwoord komt, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het beoordelingsmodel) niet meegeteld.
- 4 Wanneer een antwoord op een open vraag het maximum aantal woorden overschrijdt, worden alleen de woorden van het antwoord tot het toegestane maximum in de beoordeling betrokken met inachtneming van vakspecifieke regel 3. Spelfouten in de overschrijding van het maximum aantal woorden tellen niet mee.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag die betrekking heeft op de hoofdgedachte van de tekst worden 2 scorepunten toegekend.

Aan het juiste antwoord op de overige meerkeuzevragen wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1 Wie durft nog zorgeloos door het bos te banjeren?

1 A 1

2 maximumscore 1
(alinea) 9

3 maximumscore 1
(alinea) 17

4 maximumscore 4

De kern van een goed antwoord is:

De Nederlandse natuur is ...	1 relatief veilig / relatief ongevaarlijk
maar volgens biologen ...	2 wordt deze wel gevaarlijker.
Dit komt door ...	klimaatverandering.
Die heeft tot gevolg dat ...	3 er (exotische/ongewone) (dier)soorten naar Nederland komen die hier ongemak veroorzaken/ziektes verspreiden.
en dat ...	4 (dood)gewone/inheemse/Nederlandse diersoorten (enge) tropische ziektes gaan verspreiden.

per juist element 1

Maximumlengte van het antwoord: 35 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

Opmerking

Bij 1 moet het relatieve karakter van de veiligheid/het ongevaarlijk zijn benoemd zijn.

Vraag	Antwoord	Scores
5	maximumscore 3 a 3 b 2 c 4 d 5 e 1	
	indien vijf elementen juist	3
	indien vier elementen juist	2
	indien drie elementen juist	1
	indien minder dan drie elementen juist	0
6	D	1
7	maximumscore 3 De kern van een goed antwoord is: Drie van de onderstaande: – Angst voor enge beestjes zit in onze evolutionaire bagage / is aangeboren / zit ingebakken. – Er is (in de media) overdreven veel aandacht voor de gevaren van nieuwe beestjes. / De gevaren worden (in de media) overdreven. – De mens heeft altijd behoefte aan nieuwe angsten. – We weten (tegenwoordig) (nog maar) weinig van de natuur. / We hebben een te romantisch beeld van de natuur. / We beseffen niet dat natuur ook lelijk of gevaarlijk kan zijn.	
	per juist element	1
	<i>Beoordeel de spelling.</i>	
8	maximumscore 1 De kern van een goed antwoord is: We zien de natuur / dieren vaak ten onrechte als gevaarlijk. / De natuur is minder gevaarlijk dan een keukentrapje / dan onze (huiselijke) leefomgeving. <i>Maximumlengte van het antwoord: 15 woorden.</i> <i>Beoordeel de spelling en grammatica.</i>	
9	B	1
10	B	1
11	B	2

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

12 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- juist gekleed de natuur in / een lange broek (in je sokken) dragen als je het bos in gaat
- schrikdraad plaatsen / een herder aanstellen (ter bescherming van schapen) (tegen wolven)
- niet onder een eik gaan zitten (als er eikenprocessierupsen actief zijn)
- een tekentang/tekenkaart (standaard) bij je hebben / controleren op teken / teken meteen verwijderen

indien vier elementen juist	2
indien drie elementen juist	1
indien minder dan drie elementen juist	0

Beoordeel de spelling.

13 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

het weer / slecht weer / de elementen

Beoordeel de spelling.

14 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Het is gezonder/beter om de natuur in te gaan (dan binnen te blijven) (ondanks eventuele gevaren van de natuur).

Beoordeel de spelling en grammatica.

15 maximumscore 2

- “knaagt de probleembever nu aan zijn draagvlak” (regel 12, tekstfragment 2)
- “De mens staat taneloos” (regel 17, tekstfragment 2)
- “werpt hij een dam op” (regels 18-19, tekstfragment 2)

indien drie elementen juist	2
indien twee elementen juist	1
indien minder dan twee elementen juist	0

Beoordeel de spelling.

16 C 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

17 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:
De bever wordt in Nederland niet als normaal onderdeel van het leven gezien.

of

Doordat we relatief weinig natuur hebben, zijn we al snel bang voor enge/overlast gevende dieren.

Beoordeel de spelling.

Tekst 2 Baan omdat je vrouw bent, wie wil dat nou?

18 maximumscore 1

4

19 maximumscore 3

De kern van een goed antwoord is:

- (1) het instellen van een (verplicht) vrouwenquotum
- (2) (want) het beeld zal ontstaan dat vrouwen niet om hun kwaliteiten zijn geselecteerd. / dat vrouwen (alleen) om hun vrouw-zijn geselecteerd zijn.
- (3) streefcijfers opstellen voor het aantal vrouwen dat fulltime werkt
- (4) Daardoor komen er meer vrouwen in de tussenlagen / in de managementlagen onder de top
- (5) (en dan) kunnen vrouwen makkelijker doorgroeien naar de top. / belanden meer vrouwen in een topfunctie. / komen vrouwen vanzelf aan de top. / stijgt het aantal vrouwen in de top op een gezonde manier.

indien vijf elementen juist	3
indien vier elementen juist	2
indien drie elementen juist	1
indien minder dan drie elementen juist	0

Beoordeel de spelling.

Opmerking

Het (onjuist) gebruik van hoofdletters aan het begin van een antwoord telt niet mee in de beoordeling.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20 **maximumscore 1**

“met een kunstmatig (en grondwettelijk dubieus) noodverband.”
(regels 39-41)

Beoordeel de spelling.

21 **D**

2

22 **maximumscore 1**

“Bindende quota (met sancties) voor het aandeel vrouwen aan de top leiden tot een snelle toename van dit aandeel en vergroten daarmee de kansengelijkheid tussen mannen en vrouwen.” (regels 7-9, tekstfragment 3)

Beoordeel de spelling.

Tekst 3 Vrouwenquotum? Neem een voorbeeld aan de topsport

23 **maximumscore 1**

De kern van een goed antwoord is:

Een bokaal/prijs win je meestal voor iets positiefs, terwijl de schrijver duidelijk negatief oordeelt over de uitspraken van Van Vliet.

Maximumlengte van het antwoord: 30 woorden.

Beoordeel de spelling en grammatica.

24 **maximumscore 1**

4, 5

Opmerking

Alleen het scorepunt toekennen als beide elementen genoemd zijn.

25 **B**

1

26 **maximumscore 2**

De kern van een goed antwoord is:

- Je kunt het er niet zomaar even naast doen / Je moet er 24 uur per dag mee bezig zijn 1
- Het is stressvol 1

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

27 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- Topsport is geen topfunctie.
- Topsport wordt niet gecombineerd met/is niet te combineren met een gezin. / Een moeder die topsport bedrijft, heeft een negatieve uitwerking op het gezin.
- Vaders kunnen niet voor kinderen zorgen.

indien drie antwoorden juist	2
indien twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

Beoordeel de spelling.

28 maximumscore 3

De kern van een goed antwoord is:

Voorbeeld uit tekst 3:	De auteur gebruikt dit voorbeeld om het volgende te illustreren:
Serena Williams (alineea 5)	(1) Er zijn steeds meer vrouwen/atletes die topsport (succesvol) combineren met (zorg voor) een gezin. / Topsport kan wel degelijk worden gecombineerd met (zorg voor) een gezin.
Kim Clijsters (alineea 6)	(2) Vrouwen die topsport combineren met een gezin krijgen te maken met vooroordelen/afkeurende, ouderwetse reacties.
Lizzie Deignan (alineea 8)	(3) In een gelijkwaardige relatie kiest de man voor de zorgrol als de vrouw succesvoller is. / kunnen mannen de zorgrol op zich nemen. / kunnen mannen voor de kinderen zorgen. / kijken partners samen hoe ze de zorgtaken het best kunnen verdelen.

per juist element	1
-------------------	---

Beoordeel de spelling en grammatica.

Opmerking

Het (onjuist) gebruik van hoofdletters aan het begin van een antwoord telt niet mee in de beoordeling.

29 B	1
-------------	---

30 B	2
-------------	---

Overkoepelende vragen bij tekst 2 en tekst 3

31 maximumscore 1

“Vrouwen die automatisch in toposities komen, kunnen niet altijd op draagvlak rekenen, wat hun positie ondermijnt(, vindt hij.)” (regels 17-20, tekst 3)

32 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Het is (in Nederland meer dan in andere landen) de gewoonte dat de vrouw minder gaat werken zodra er kinderen komen.

Opmerking

De leerlingen mogen ook een citaat van r. 53-57 geven (“Nog steeds is het in Nederland – meer dan in andere landen – de gewoonte dat de vrouw minder gaat werken zodra er kinderen komen.”)

Beoordeel de spelling.

Tekst 4 Praat een beetje Nederlands met me

33 D 1

34 C 1

35 C 1

36 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- Sommige mensen vinden het niet fijn om in het Engels aangesproken te worden 1
- Andere mensen vinden het (wel) fijn om in het Engels aangesproken te worden 1

Beoordeel de spelling.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

37 maximumscore 3

- 1 feitelijk
- 2 waarderend
- 3 waarderend
- 4 feitelijk
- 5 waarderend
- 6 feitelijk
- 7 feitelijk

indien zeven antwoorden juist	3
indien zes antwoorden juist	2
indien vijf antwoorden juist	1
indien minder dan vijf antwoorden juist	0

38 maximumscore 2

- 1
- 2
- 5

indien drie antwoorden juist	2
indien twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

Incorrect taalgebruik

39 Regeling met betrekking tot incorrect taalgebruik in de antwoorden op open vragen

Voor fouten met betrekking tot incorrect taalgebruik dienen in totaal maximaal 4 scorepunten in mindering te worden gebracht volgens onderstaande aftrekregeling:

0 fouten	0
1 fout of 2 fouten	1
3 of 4 fouten	2
5 of 6 fouten	3
7 of meer fouten	4

Zie Vakspecifieke regel 1 voor exacte aanwijzingen omtrent aftrek.

5 Aanleveren scores

Verwerk per examinator in de applicatie Wolf:

- de scores van de alfabetische eerste vijf kandidaten voor wie het tweede-tijdvak-examen de eerste afname is én
- de scores van alle herkansende kandidaten.

Cito gebruikt beide gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 22 juni te accorderen.

Ook na 22 juni kunt u nog tot en met 30 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

derde tijdvak

Ook in het derde tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw derde-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen

tekst 1	Annemieke van Dongen, Algemeen Dagblad, 22 juli 2019
tekst 2	Aylin Bilic, De Telegraaf, 27 augustus 2019
tekst 3	Marijn de Vries, Trouw, 23 september 2019
tekst 4	Mirjam SchöttelIndreier, Nederlands Dagblad, 5 augustus 2019
tekstfragment 1	Gebke Verhoeven, 'Hup, naar buiten!', gezondNU.nl 5, mei 2019
tekstfragment 2	Jean-Pierre Geelen, de Volkskrant, 6 juli 2016
tekstfragment 3	Vrouwen aan de top, persbericht Centraal Planbureau, 21 augustus 2019, https://www.cpb.nl/vrouwen-aan-de-top , geraadpleegd op 28 januari 2020

Nederlands havo

Centraal examen havo

Tijdvak 2

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor havo,

Bij het centraal examen Nederlands havo:

Op **pagina 7**, bij **vraag 5** moet

indien vijf elementen juist	3
indien vier elementen juist	2
indien drie elementen juist	1
indien minder dan drie elementen juist	0

vervangen worden door:

indien vijf elementen juist	3
indien drie of vier elementen juist	2
indien twee elementen juist	1
indien minder dan twee elementen juist	0

en

Op **pagina 8**, bij **vraag 15** moet

- “knaagt de probleembever nu aan zijn draagvlak” (regel 12, tekstfragment 2)
- “De mens staat tandeloos” (regel 17, tekstfragment 2)
- “werpt hij een dam op” (regels 18-19, tekstfragment 2)

vervangen worden door:

- “(Door overstromingsgevaar) knaagt de probleembever nu aan zijn draagvlak (onder de bevolking)” (regel 12 / regels 11-13, tekstfragment 2)
- “(De mens) staat tandeloos (tegenover de machtige bever)” (regel 17 / regels 17-18, tekstfragment 2)
- “(met een portie protocollen en beleidsvisies) werpt hij een dam op (tegen het gevaar)” (regels 18-19, tekstfragment 2)

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren Nederlands havo.

Namens het College voor Toetsen en Examens,

drs. P.J.J. Hendrikse,
voorzitter